

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 8118208949
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8118208949.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Aleny Priecelovej v spore žalobcu: DS service, s. r. o., so sídlom v Bratislave - Petržalka, Kopčianska 10, IČO: 36 842 303, zastúpeného JUDr. Branislavom Kahancom, advokátom so sídlom v Prešove, Vajanského č. 33, proti žalovanému: KK pharm, s. r. o., so sídlom v Prešove, Čapajevova 23, IČO: 46 049 932, zastúpeného JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Floriánova 12, o zaplatenie sumy 1.625,32 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/56/2020-173 z 24. septembra 2020 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 22Cb/144/2018-128 z 24. februára 2020 a rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/56/2020-173 z 24. septembra 2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 22Cb/144/2018-128 z 24. februára 2020 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.625,32 eur, ako aj paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie predmet sporu právne posúdil podľa ustanovení § 324 ods. 1, § 365 ods. 1, § 369 ods. 1, 2, § 407 ods. 3, § 409 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 121 ods. 3, § 524 ods. 1, 2, § 526 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka. Paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky priznal žalobcovi v súlade s ustanovením § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka a § 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka.

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi obchodnou spoločnosťou PHOENIX Zdravotnícke zásobovanie, a. s. (právny predchodca žalobcu) a žalovaným bola platne uzatvorená kúpna zmluva, z ktorej vyplývajúci záväzok, a to dodať kupujúcemu tovar, predávajúci riadne splnil, avšak žalovaný kúpnu cenu za dodaný tovar nezaplatil riadne a včas, následkom čoho došlo k postúpeniu pohľadávky na žalobcu ako postupníka. Postupca oznámil žalovanému postúpenie pohľadávky listom, ktorý bol na pošte uložený od 3. októbra 2018. Táto zásielka bola postupcovi vrátená 24. októbra 2018 ako neprevzatá v odbernej lehote. Žalovaný po podaní žaloby uhradil istinu pohľadávky, teda čiastočne plnil svoj záväzok, ktoré plnenie má účinky uznania zvyšku dlhu. Žalovaný bol v omeškaní so zaplatením faktúry č. 8041551 vystavenej na sumu 17.579,14 eur od 11. júna 2018 do 10. septembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 394,45 eur), faktúry č. 8045674 vystavenej na sumu 11.825,20 eur od 18. júna 2018 do 10. septembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 244,93 eur), faktúry č. 8050661 vystavenej na sumu 7.146,91 eur od 25. júna 2018 do 10. septembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 135,69 eur), faktúry č. 8054112 vystavenej na sumu 8.943,78 eur od 28. júna 2018 do 10. septembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 163,19 eur), faktúry č. 8056175 vystavenej na sumu 90,30 eur od 28. júna 2018 do 10. septembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 1,65 eur), faktúry č. 8057834 vystavenej na sumu 8.143,98 eur od 9. júla 2018 do 5. novembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 240,97 eur), faktúry č. 8060960 vystavenej na sumu 120,03 eur od 9. júla 2018 do 5. novembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 3,55 eur), faktúry č. 8061748 vystavenej na sumu 8.183,77 eur od 16. júla 2018 do 5. novembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 228,02 eur), faktúry č. 8066127 vystavenej na sumu 9.061,53 eur od 23. júla 2018 do 5. novembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 236,84 eur) a faktúry č. 8068986 vystavenej na sumu 90,30 eur od 23. júla 2018 do 5. novembra 2018, (kapitalizovaný úrok z omeškania predstavoval 2,36 eur).

4. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie posúdil zmluvu o postúpení pohľadávok ako zmluvu platnú, keďže jasne vymedzuje postúpenú pohľadávku, postupcu, postupníka a dlžníka. Hoci jednotlivé prílohy zmluvy neboli očíslované, ani každá strana samostatne podpísaná, konkrétne faktúry sú jednoznačne identifikovateľné, čo potvrdzuje aj oznámenie právneho predchodcu žalobcu o postúpení pohľadávky. Dospel k záveru, že aktívna legitímácia žalobcu bola preukázaná platnou zmluvou o postúpení pohľadávok s prílohou, v ktorej sú uvedené faktúry, ktoré žalovaný nezaplatil postupcovi v stanovenej lehote splatnosti, v spojení s oznámením postupcu o postúpení pohľadávky. Keďže kapitalizované z omeškania predstavujú sumu 1.651,65 eura, súd priznal žalobcovi kapitalizované úroky z omeškania vo výške uplatnenej žalobou.

5. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/56/2020-173 z 24. septembra 2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 22Cb/144/2018-128 z 24. februára 2020 (§ 387 ods. 1, 2 CSP) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (§ 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP).

6. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Uviedol, že v prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že právny predchodca žalobcu - spoločnosť PHOENIX Zdravotnícke zásobovanie, a. s., dodal žalovanému tovar (lieky, zdravotnícke pomôcky a iný zdravotnícky materiál) v hodnote 71.114,09 eur, žalovaný mu však za dodaný tovar nezaplatil. Ako dôkaz na preukázanie svojich tvrdení označil a predložil faktúry s expedičnými listami, oznámenie o postúpení pohľadávky z 1. októbra 2018 s doručenkou a podacie hárky.

7. Odvolací súd nemal pochybnosti o platnosti predmetnej zmluvy o postúpení pohľadávky z 24. septembra 2018, ktorá má všetky náležitosti určitého a zrozumiteľného právneho úkonu v zmysle § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka (§ 1 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka) a podľa neho neplatnosť takejto zmluvy z dôvodu nejasnosti, nekonkrétnosti, či neurčitosti nebolo možné vyvodit' ani zo skutočností, že

integrálnou súčasťou tejto zmluvy bola príloha č. 1 s náležitou špecifikáciou jednotlivých pohľadávok a adresnosťou jednotlivých dodávok. Túto neplatnosť zmluvy nebolo možné vyvodiť ani z okolnosti, že v zmluve bola uvedená globálna suma predstavujúca celkovú čiastku 2.314.628,64 eur, nakoľko bližšia špecifikácia čiastkových pohľadávok je uvedená v predmetnej prílohe. Podľa neho okolnosť, že príloha nie je očíslovaná alebo datovaná a podpísaná zmluvnými stranami nemohla mať za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky (vrátane predmetnej prílohy), pretože so zreteľom na všetky okolnosti, ktoré boli v tomto konaní zistené, bolo nepochybné, že ide o prílohu k zmluve o postúpení pohľadávky z 24. septembra 2018, z ktorej vyplynuli konkrétnosti, ktoré sa týkajú žalovaného, teda dlhov vyplývajúcich z neuhradených faktúr za dodané lieky, zdravotnícke pomôcky a iný zdravotnícky materiál.

8. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie všetky tieto okolnosti správne zistil v rovine úrokov z omeškania, ktoré boli ustálené na sumu 1.625,32 eur. Pôvodne žalovaná istina v sume 71.114,09 eur bola pred doručením žaloby žalovanému vzatá späť (§ 145 ods. 3 CSP) a navyše samotný žalovaný výšku dlžných úrokov z omeškania nespochybnil a jeho argumentáciu týkajúcu sa neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky v nadväznosti na údajné vady v prílohe č. 1 k tejto zmluve označil za nedôvodnú. Zopakoval, že predmetná zmluva o postúpení pohľadávky spĺňa všetky náležitosti zrozumiteľného a určitého právneho úkonu oprávňujúceho postupníka požadovať plnenia vyplývajúce z tejto zmluvy, odhliadnuc od okolnosti, že v zmysle ustálenej súdnej praxe žalovaný ako dlžník má v zásade plniť už na základe oznámenia o postúpení pohľadávky bez toho, aby sa mal domáhať predloženia zmluvy o postúpení pohľadávky. V tejto súvislosti bolo odvolacím súdom poukázané na judikát prijatý obchodným kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 119/2003, podľa ktorého: „Relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Dlžník sa v takomto prípade nemôže úspešne dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie. To by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník.“, ktorý bol doplnený rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 266/2016-12 z 3. mája 2016.

9. Podľa odvolacieho súdu okolnosť, kedy sa žalovaný dozvedel o postúpení pohľadávky, teda kedy bolo upovedomenie o postúpení pohľadávky doručované žalovanému, alebo kedy si žalovaný zásielku s týmto oznámením reálne prevzal, nie je právne významná, nakoľko neuhradenie pohľadávok pretrvávalo a v závislosti od toho bola správne ustálená aj výška úrokov z omeškania.

10. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolaateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Odvolaciemu súdu vytýkal nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutia zároveň poukazom na to, že aj rozhodnutie súdu prvej inštancie nemá dostatočné, logické a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia, ktoré sa tým stalo podľa neho nepreskúmateľným, tak ako následne sa stalo nepreskúmateľným aj rozhodnutie súdu druhej inštancie. Žalovaný sa konkrétne nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v bode 23., 25. a 26. jeho odôvodnenia. Mal za to, že úplne ignoroval skutočnosť, že k čiastočnej úhrade pohľadávky došlo pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, a to ešte dňa 10.09.2018, absolútne ignoroval zákonné ustanovenia § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka z pohľadu určitosti pohľadávky, a to ak časť bola uhradená ešte pred podstúpením pohľadávky, úroky z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky museli a mali byť v zmluve o postúpení pohľadávky uvedené v kapitalizovanej forme. Keďže k prevodu práv a povinností v zmysle § 80 CSP došlo v čase kedy už prebiehalo súdne konanie, nakoľko žaloba bola podaná dňa 8.08.2018 bolo povinnosťou súdu skúmať ex offio platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, a preto nemôže podľa žalovaného obstať, že nie je dôvod na skúmanie platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 24.9.2018 a k nej patriacej prílohy č.1. Teda k postúpeniu pohľadávky do výšky dňa 10.9.2018 splatenej istiny v časti 45 585, 33 eur nemohlo

dôjsť, pretože táto bola uhradená pred postúpením pohľadávky na nového veriteľa dňa 24.9.2018. Na základe zmluvy o postúpení by bol súd zistil, že k úhrade žalovanej istiny došlo už dňa 10.9.2018 a že zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 24.9.2018 je v časti úrokov z omeškania neplatná, pretože tieto aj napriek tomu, že istina bola uhradená dňa 10.9.2018, neboli jasne, určite a zrozumiteľne špecifikované, keďže už dňa 10.9.2018 ich bolo možné kapitalizovať a určite, tak ako to má na mysli § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ich bolo možné v zmluve o postúpení pohľadávky určiť a vymedziť jasnou sumou s upozornením, že v prílohe č. 1 boli uvedené len ako „príslušenstvo“. Súd teda nevenoval dostatočnú pozornosť námietke žalovaného týkajúcej sa neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 24.9.2018, pripustil vstup žalobcu do konania aj napriek tomu, že časť pohľadávky nemohla byť na neho postúpená z dôvodu jej neexistencie, keďže došlo k jej úhrade pred uzavretím zmluvy medzi pôvodným veriteľom ako postupcom a žalobcom v tomto konaní ako postupníkom, a teda vec nesprávne právne posúdil a na základe vykonaných dôkazov a listinných dôkazov predložených v konaní dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ak žalobe o zaplatenie úrokov z omeškania vyhovel. Vzhľadom na vyššie uvedené podľa žalovaného vysvetlenie oboch súdov v odôvodnení ich rozsudkov absentuje.

12. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa neho plne zodpovedá požiadavkám čo sa týka kvality a rozsahu odôvodnenia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, pričom nad rámec zákonom požadovaných požiadaviek sa detailne a to aj s odkazom na ustálenú judikatúru vyšších súdov či Ustavného súdu Slovenskej republiky, zaoberal podstatnými okolnosťami tohto sporového konania. Mal za to, že odvolací súd sa v bodoch 23 a nasl. odôvodnenia jasne, určite a zrozumiteľne vysporiadal s odvolacími námietkami žalovaného. Dôvod prečo zmluvu o postúpení pohľadávky odvolací súd posúdil ako platnú uviedol bližšie v bode 23. jeho odôvodnenia. Okrem iného dodal, že čo bolo predmetom postúpenia jednoznačne vyplynulo nielen zo samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 24.9.2018, ale aj z oznámenia postupcu adresovaného žalovanému o postúpení pohľadávky. Postupca oznámil žalovanému postúpenie pohľadávky, a to listom s oznámením, ktorý bol uložený na pošte odo dňa 3.10.2018, pričom zásielka bola postupcovi dňa 24.10.2018 vrátená ako neprevzatá v odbernej lehote. O postúpení pohľadávky sa tak žalovaný dozvedel už samotným okamihom, kedy bola predmetná zásielka uložená na pošte, keďže práve týmto okamihom sa dostala do dispozičnej sféry adresáta. Ohľadne namietanej aktívnej legitimácie na späťvzatie žaloby do výšky 45 585,33 eur poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7MCdo/1/2014, podľa ktorého predmetný procesný úkon žalobcu je potrebné vnímať v rovine procesného práva. V dôsledku ním uvedených skutočností navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

14. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

15. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

17. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní.

18. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, keď v dovolaní poukazuje na vady odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku ako aj rozsudku súdu prvej inštancie.

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

20. Jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybne právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddelovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 419/2021 z 30. septembra 2021). K tomu pozri tiež rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020.

21. Dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13.11.2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 47/2018, ktorého právna veta znie: „Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku“. V bode 35 odôvodnenia predmetného nálezu ÚS SR konštatoval, že „absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, i práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“)“.

22. S poukazom na vyššie uvedené (body 19. - 21.) dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a tak aj súdu prvej inštancie vykazuje znaky nepreskúmateľnosti rozhodnutia, nakoľko neobsahuje zásadné vysvetlenie - zdôvodnenie k niektorým podstatným námietkam žalovaného uvedeným v odvolaní týkajúcich sa aktívnej legitímácie žalobcu a platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky z toho hľadiska, že oba sudy nereagovali dostatočne na skutočnosť, že došlo k čiastočnej úhrade pohľadávky pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky (24.9.2018), a to ešte dňa 10.09.2018 a v tejto súvislosti nevzali do úvahy námietky žalovaného o neurčitosti špecifikovania postupovanej pohľadávky v časti príslušenstva pohľadávok uhradených pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky podľa ustanovenia § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka, a to v tom zmysle, že ak časť bola uhradená ešte pred podstúpením pohľadávky, úroky z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky mali byť v zmluve o postúpení pohľadávky uvedené v kapitalizovanej forme.

23. Dovolací súd poukazuje na ust. § 387 ods. 3 CSP, podľa ktorého odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (táto povinnosť však neznamená

povinnosť súdu stotožniť sa so stanoviskom strany alebo jej právnymi názormi, je však potrebné so stanoviskami strán sporu prednesenými ku skutočnostiam, ktoré sú pre rozhodnutie sporu podstatné, argumentačne sa vysporiadať). Odvolací súd sa musí taktiež v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami a námietkami uvedenými v odvolaní.

24. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že súd prvej inštancie posúdil zmluvu o postúpení pohľadávok ako zmluvu platnú, keďže podľa neho jasne vymedzuje postúpenú pohľadávku, postupcu, postupníka a dlžníka aj napriek tomu, že jednotlivé prílohy zmluvy neboli očíslované, ani každá strana samostatne podpísaná, ale mal za to, že konkrétne faktúry boli jednoznačne identifikovateľné, čo potvrdilo aj oznámenie právneho predchodcu žalobcu o postúpení pohľadávky. Dospel k záveru o preukázaní aktívnej legitimácii žalobcu titulom platnej zmluvy o postúpení pohľadávok s prílohou, v ktorej sú uvedené faktúry, ktoré žalovaný nezaplatil postupcovi v stanovenej lehote splatnosti, v spojení s oznámením postupcu o postúpení pohľadávky, a keďže kapitalizované z omeškania predstavujú sumu 1.651,65 eur, súd priznal žalobcovi kapitalizované úroky z omeškania vo výške uplatnenej žalobou, pretože neuhradenie pohľadávok pretrvávalo.

25. Podľa § 524 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

26. Podľa § 526 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi. Ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

27. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

28. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

29. Dovolací súd k predmetnému uvádza, že súd prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom (nakoľko potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie) dospel k danému rozhodnutiu bez toho, aby sa vysporiadal s námietkou žalovaného spočívajúcej v neplatnom postúpení pohľadávok, resp. príslušenstva k nim, ktoré pohľadávky v celkovej výške 45 585,33 eur boli uhradené dňa 10.9.2018, teda ešte v čase pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky. Zároveň, aby v tomto ohľade posúdil aj žalobcom uplatnené príslušenstvo vo výške 1 625,32 eur, ktoré bolo priznané žalobcovi súdom prvej inštancie (t. j. či došlo k platnému postúpeniu príslušenstva pred uzavretím zmluvy o postúpení zaniknutej pohľadávky, či bolo možné ho postúpiť ako príslušenstvo už zaniknutej pohľadávky, bez jeho konkrétnejšej špecifikácie, teda ako samostatnej pohľadávky na úrok z omeškania, ktorý sa stal ku dňu uhradeniu istiny - ku dňu 10.09.2018 splatným v konkrétnej výške a z konkrétnej istiny, avšak špecifikovaným len ako „príslušenstvo“). Dovolací súd poukazuje na to, že pohľadávka prechádza v stave, v akom existuje v čase postúpenia, vrátane jej príslušenstva s tým, že predmetom postúpenia môže byť len určitá pohľadávka, ktorá musí existovať, t. j. právo na plnenie od dlžníka (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/105/2000). Otázkou, ktorou bolo potrebné sa zaoberať vzhľadom na námietky dovolateľa bolo, či príslušenstvo, ktoré je súčasťou existujúcej a určitej pohľadávky a trvá v súvislosti s existujúcou pohľadávkou a jej obsahu, môže byť postúpené ako „príslušenstvo“ zaniknutej pohľadávky, ak k jej zániku - uhradeniu došlo už dňa 10.09.2018, pred samotným uzatvorením zmluvy o postúpení pohľadávok, a či nemalo byť toto pôvodné príslušenstvo pohľadávky po zániku pohľadávky postupované ako samostatná pohľadávka (kapitalizované úroky z omeškania). Z odôvodnenia oboch súdov nižšej inštancie nevyplýva, že by sa danou otázkou zaoberali, resp. že by sa k uvedenému vyjadrili (či a ako je príslušenstvo v zmluve špecifikované a či takáto špecifikácia je určitá a zrozumiteľná) a žeby zdôvodnili po tejto stránke svoje rozhodnutie, nakoľko oba súdy dospeli k záveru platného uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávok

bez toho, aby sa zaoberali žalovaným opakovane vznesenou námietkou vo vyššie uvedenom smere.

30. K odvolacej námietke žalovaného o nedostatočnom vysporiadaní sa s jeho právnou argumentáciou ohľadne neurčitosti zmluvy o postúpení pohľadávky v časti postúpenia úrokov z omeškania, ak istina bola uhradená pred postúpením pohľadávky dňa 10.9.2018 a úrok uhradený nebol a tento mal byť podľa dovolateľa postúpený v neurčitej, nejasnej a nezrozumiteľnej forme, len ako „príslušenstvo“, odvolací súd v bode 23. až 25. odôvodnenia rozsudku len zopakoval právny názor súdu prvej inštancie (na základe ktorého súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť úroky z omeškania vo výške 1 625,32 eur), s ktorým sa stotožnil. Nevyjadril sa však k vyššie uvedenej námietke dovolateľa ohľadne dôsledku zaplataenia časti pohľadávky vo výške 45 585,33 eur, v zmysle ktorej úroky z omeškania pokiaľ neboli jasne, určite a zrozumiteľne špecifikované, t. j. kapitalizované v zmluve o postúpení pohľadávok (keďže k zaplataeniu faktúr došlo pred postúpením pohľadávky dňa 10.09.2018), nemohli byť platne postúpené jednak z dôvodu zániku časti pohľadávky a z dôvodu, že v prílohe č. 1 sú uvedené len ako „príslušenstvo“. Ich výška teda nebola určená ani pevnou sumou, ani percentom z konkrétnej istiny a obdobím omeškania, hoci v deň podpisu zmluvy o postúpení pohľadávok 24.09.2018 už postupca vedel, ktoré pohľadávky (faktúry) boli uhradené pred podpísaním zmluvy o postúpení pohľadávok, a teda vedel určito a zrozumiteľne špecifikovať ich výšku. Odvolací súd a ani súd prvej inštancie dostatočne presvedčivo neuviedli, na akom základe dospeli k záveru, že zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 24.09.2018 je platným právnym úkonom bez konkrétneho vysvetlenia o naplnení ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k príslušenstvu pohľadávok zaniknutých ešte pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávok a úvah, ktoré ho k tomuto záveru viedli. Ako už bolo uvedené, k námietke o neurčitom a nejasnom špecifikovaní úrokov z omeškania v zmluve o postúpení pohľadávok sa odvolací súd vyjadril len vo všeobecnej rovine v bode 25. odôvodnenia rozhodnutia v tom zmysle, že predmetná zmluva o postúpení pohľadávok spĺňa všetky náležitosti zrozumiteľného a určitého právneho úkonu s akcentom na to, že žalovaný ako dlžník má v zásade plniť už na základe oznámenia o postúpení pohľadávky bez toho, aby sa mal domáhať predloženia zmluvy o postúpení pohľadávky. Vo svojom rozhodnutí súdy odkázali na rozhodnutie NS SR R 119/2003, ktorého aplikovateľnosť na predmetnú vec súdy podporili závermi z nálezu ÚS SR sp. zn. III ÚS 266/2016. Ako vyplýva z obsahu nálezu ÚS SR sp. zn. III ÚS 266/2016 ústavný súd v tomto rozhodnutí konštatoval, že názor uvedený v R 119/2003 nie je bezvýhradne akceptovaný, avšak strany v konaní, ktorého sa ústavná sťažnosť týkala a ani v konaní pred ústavným súdom nepredložili dostatok presvedčivých argumentov, na základe ktorých by nemal byť právny názor uvedený v R 119/2003 na ich vec aplikovateľný (v danom prípade išlo o namietanie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok z dôvodu, že absentovala vôľa na strane postupcu postúpiť pohľadávku voči všetkým trom spoludlžníkom).

31. Odôvodnenie posúdenia veci odvolacím súdom v časti argumentácie súdnej praxe vyplývajúcej z R 119/2003, má dovolací súd za nedostatočné a navyiac treba poukázať na fakt spôsobujúci určitú nezrozumiteľnosť dôvodov odvolacieho súdu, že hoci sa súd odvolával na právny názor z R 119/2003, v určitom rozsahu sa platnosťou zmluvy o postúpení pohľadávky zaoberal. Právny záver vyslovený v uvedenom rozhodnutí R 119/2003, ktorým odvolací súd argumentuje svoje rozhodnutie, nie je totiž súdnou praxou bezvýhradne akceptovaný, pretože neskoršia súdna prax názor uvedený v R 119/2003 modifikovala v tom zmysle, že dlžník je oprávnený domáhať sa skúmania platnosti postúpenia, ak zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá v rozpore so zákonom, kedy nie je rozhodujúce, či mu postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník (rozsudok NS SR sp. zn. ICdo/76/2007 - R 46/2009, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 337/2012). Z uvedeného modifikovaného názoru vyplýva, že dlžník je oprávnený domáhať sa skúmania platnosti postúpenia, ak zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá v rozpore so zákonom, kedy nie je rozhodujúce, či dlžníkovi (žalovanému) postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník. Rovnako je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti (ex offio) ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ak vyjdú v konaní najavo. Absolútna neplatnosť právneho úkonu znamená, že priamo zo zákona (ex lege) a od počiatku (ex tunc) sa na dotknutý právny úkon hľadí, ako keby nebol urobený. Odlišný prístup by znamenal obchádzanie ustanovení o absolútnej neplatnosti právnych úkonov a v konkrétnom prípade aj obsoletnosť ustanovenia § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z odôvodnení napadnutých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa nevyplýva, že by sa dostatočne vysporiadali s

argumentáciou žalovaného založenou na porušení § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k nedostatočnej špecifikácii „postupovanej pohľadávky“ v časti príslušenstva uhradených pohľadávok alebo, že by sa dostatočne zaoberali zdôvodnením odklonu, resp. nezohľadnenia modifikovanej súdnej praxe vo vzťahu k možnosti namietať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok zo strany dlžníka. Ako už bolo uvedené, popri právnom názore vyjadrenom v rozhodnutí krajského súdu, z ktorého vyplýva, že dlžníkovi nepatrí právo spochybníť platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky (vychádzajúc z R 119/2003, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4Obo/210/01), krajský súd vo svojom rozhodnutí nedal dostatočne presvedčivé argumenty, na základe ktorých nemohol byť na vec aplikovaný modifikovaný právny názor súdnej praxe k možnosti dlžníka domáhať sa neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, pokiaľ bola uzavretá v rozpore so zákonom. Jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou. (z II. ÚS 419/2021). Z tohto dôvodu dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je nielen prípustné, ale i dôvodné, nakoľko uvedené pochybenie odvolacieho súdu spočívajúce v nedostatočnosti, ako aj nezrozumiteľnosti odôvodnenia jeho rozhodnutia zakladá vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ CSP.

32. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že ani súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa dostatočne nezaoberali námietkami žalovaného vznesenými v rámci konania pred nimi v časti námietok týkajúcich sa neplatného postúpenia príslušenstva pohľadávok pôvodného veriteľa na žalobcu, a preto možno dospieť k záveru, že vo veci konajúce súdy v odôvodnení ich rozhodnutí (a to ani pri zvažovaní rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu ako jedného celku) nenaplnili požiadavky plynúce zo základného práva žalovaného na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie vyhovenia žalobcom uplatnenému nároku nemožno považovať za uspokojujúce. Postupom súdov teda došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

33. Dovolací súd záverom k námietke žalovaného, že súd pochybil, keď akceptoval späťvzatie žaloby podanej pôvodným veriteľom zo strany nového veriteľa a strany v spore - žalobcu v časti uhradenej pohľadávky vo výške 45 585,33 eur, pretože k postúpeniu tejto pohľadávky nedošlo, keďže zanikla pred uzavretím zmluvy o postúpení, dovolací súd uvádza, že zo skutkového stavu zisteného súdom nižšej inštancie vyplýva, že uvedená pohľadáva bola predmetom žaloby, avšak nebola predmetom postúpenia. Nový žalobca, ktorého vstup do konania súd pripustil v celom rozsahu žalovanej pohľadávky, zobral v tejto časti žalobu späť. Dovolací súd konštatuje, že žalobca je oprávnený so žalobou disponovať a až do právoplatného rozhodnutia o veci má právo vziať žalobu celkom alebo sčasti späť. Súhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa v čase vykonaného čiastočného späťvzatia nevyžadoval. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby súd totiž do začatia predbežného prejednávania sporu alebo pojednávania (pričom pojednávanie tvorí jeden celok, a to aj v prípade jeho odročenia) neprihliada. Ak už súd začal predbežné prejednanie sporu podľa § 168 CSP alebo pojednávanie, vyžaduje sa k späťvzatiu žaloby aj súhlas žalovaného. Žalobca v danom prípade späťvzatím tejto časti žaloby (v časti pohľadávky, ktorá na neho nebola postúpená a bola uhradená po podaní žaloby pôvodným veriteľom), predišiel zamietnutiu žaloby v tejto časti, kde by nemal ani aktívnu legitimáciu. V konečnom dôsledku skutočnosť, kedy došlo k uhradeniu späťvzatej časti pohľadávky, kedy došlo k späťvzatiu žaloby a či bol žalobca nositeľom práva na jej uplatnenie, môže mať však vplyv na rozhodnutie súdu o náhrade trov konania (pozri napr. R 116/1967: Ak je v jednom návrhu na začatie konania uplatnených niekoľko samostatných nárokov, nemôže úspech navrhovateľa (žalobcu) v spore ohľadom niektorého nároku založiť právo na náhradu trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s ďalším nárokom, ak návrh na začatie konania bol ohľadom tohto ďalšieho nároku vzatý účinne späť.). O nároku na náhradu trov konania rozhodne súd v uznesení, ktorým sa konanie končí, pričom súd prizná náhradu trov konania tej strane, ktorá zastavenie konania

procesne nezavinila. To znamená, že súd je povinný pri späťvzati žaloby skúmať, z akého dôvodu došlo k späťvzatiu. Ak k späťvzatiu došlo procesným zavinením žalovaného (napr. žalovaný zaplatil po začatí konania žalovanú sumu v plnom rozsahu), má nárok na náhradu trov konania žalobca. Ak však žalovaný procesne nezavinil zastavenie konania, má nárok na náhradu trov konania žalovaný. Podľa § 145 ods. 3 CSP ak je žaloba vzatá späť sčasti pred jej doručením žalovanému (ako sa to stalo v tomto prípade), koná súd o zvyšku nároku bez rozhodovania o zastavení konania v tejto časti. Ustanovenie sleduje cieľ zhospodárniť a zrýchliť konanie. Ak žalovanému ešte nebol vymedzený predmet konania doručením žaloby, je s redukovaným predmetom konania oboznámený doručením žaloby a čiastočného späťvzatia žaloby do vlastných rúk bez potreby osobitného rozhodnutia súdu. Ak súd rozhoduje podľa § 145 ods. 2 druhej vety CSP, teda v rozhodnutí vo veci samej rozhoduje aj o čiastočnom späťvzati, ktoré bolo urobené pred rozhodnutím vo veci samej, súd neuvádza osobitný výrok o nároku na náhradu trov týkajúcom sa zastavenej časti konania, keďže pomer úspechu a procesného zavinenia na zastavení konania sa určuje vo vzťahu k celému predmetu konania. K uvedenej situácii však v danej veci nedošlo, pretože o čiastočnom zastavení konania sa nerozhodovalo v konečnom rozhodnutí o veci samej. Čo však neuniklo pozornosti dovolacieho súdu, že doposiaľ nebolo rozhodnuté o odvolaní žalovaného na čl. 68 voči uzneseniu na čl. 43 (pozri § 375 a § 386 CSP).

34. Z ustanovenia § 455 CSP vyplýva, že ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd nižšej inštancie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Súd nižšieho stupňa v ďalšom konaní budú postupovať v dovolacím súdom naznačenom smere. Z neho vyplýva, že v novom rozhodnutí o veci sa argumentačne vysporiadajú s otázkami vyplývajúcimi z námietok žalovaného: či je možné skúmať neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok s prihliadnutím na právny názor vyjadrený v R 46/2009, príp. prečo nie je možné právny názor z neho vyplývajúci na vec aplikovať, vysporiadajú sa s námietkou dlžníka proti postúpeniu príslušenstva pohľadávky, ktorá zanikla splnením, t. j. zaplatením pôvodnému veriteľovi dňa 10.9.2018, teda ešte pred postúpením pohľadávky dňa 24.9.2018 a v tej súvislosti posúdia aj otázku aktívnej legitímácie žalobcu? c/ vysporiadajú sa s námietkou, či uplatnené úroky z omeškania sú určito a zrozumiteľne špecifikované v zmluve o postúpení pohľadávok uzavretej dňa 24.09.2018 za aplikácie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Obiter dictum dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní ne/platnosti uvedenej zmluvy o postúpení pohľadávok v napadnutej časti príslušenstva, by mal súd prihliadnuť na doterajšiu súdnu prax, nepostupovať príliš formalistickým prístupom, ktorý je neakceptovateľný - napr. IV.ÚS 15/2014 a pri výklade právneho úkonu by mali prípadne použiť interpretačné pravidlá uvedené v § 35 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 266 ods. 1,2,3 Obchodného zákonníka - vid' napr. I. ÚS/640/2014, pričom však zoberú do úvahy aj skutočnosť, že v čase postúpenia pohľadávky už bola zrejmá aj konkrétna výška časti príslušenstva v dôsledku zaplatenia časti pohľadávky (faktúr) dňa 10.09.2018, t. j. pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávok a pred oznámením postúpenia dlžníkovi.

35. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania (prvoinštančného aj odvolacieho konania), ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.